

ct

Světlušky

de
Amaranta Osorio e Itziar Pascual

Přeložila
Veronika Všianská

Dramaturgická spolupráce
Eliška Poláčková

Cena divadelních textů Jesús Dominguéz 2016

(fragmento en checo)

Náhle nám život světlušek připadá zvláštní a zneklidňující, jako by byly udělány z přeživší hmoty – světélkující, ale bledé a slabé, často zelenkavé – duchů.

*Georges - Didi Huberman
(Přežití světlušek)*

*Láska není útěcha, jen světlo.
Simone Weil*

*Světluška,
živý smaragd.
světlo v trávě.
Ángela Figuerra Aymerich (Písňe na celý rok)*

„Váva Schönová (Nava Shaan) byla českou herečkou před druhou světovou válkou. V červenci roku 1942 byla deportována do koncentračního tábora v Terezíně, kde nadále hrála, režírovala a pokračovala v divadelní činnosti pro děti a mladé. Jedna z přeživších Terezína později Vávě řekla: „*Vy jste, nepřímě, mé dětství. Celé mé dětství až do šesti let věku se mi v paměti zcela smazalo kvůli traumatu našeho pronásledování. Do Terezína jsem přišla po dvou letech prožitých pod tlakem strachu z toho všeho, co Židé prožívali v letech 1940 – 1942. Jako osmiletá jsem se stala jedním z Vašich broučků, a to je jediná krásná vzpomínka z mého dětství. Běhat po jevišti a zpívat Přijde jaro, přijde..., to bylo pro mne víc, než si dovedete představit. I v těžkých podmínkách jste pro děti vytvořila nezapomenutelné chvíle.*“¹

*Věnováno:
Projektu Magdalena, komunitě světlušek,
Josému Sanchizovi Sinnisterrovi, světlušce španělského divadla,
Josému Monleónovi, navždy.*

¹ Vlasta Schönová, Chtěla jsem být herečkou, nakladatelství Ivo Železný, 1993

Dramatické postavy:

HŽ – historická žena, volně inspirována Vávou Schönovou, později v Izraeli známou také jako Nava Shaan, židovskou herečkou, která byla v roce 1942 deportována do Terezína. S tamními dětmi nacvičila mnoho představení, mimo jiné Karafiátovy Broučky.

Žena dvou etap – žena mladá a zralá žena. Bledá pleť, neposkvřená...

SŽ – současná žena, Sára - Žofie, entomoložka, žije v Paříži.

Sladký hlas, zraněná duše... Stud, uzavřenost, únik ...

Prostor:

Exteriér – shromaždiště, Terezín, koncentrační tábor

Interiér – starodávně zařízený salon, dům HŽ, dům SŽ, vlak

ČAS:

Minulost 1942–1945

Současnost 2000–2016

1. Žena a cesta

Minulost. Pokoj.

HŽ

Řekli nám, že máme odejít
a já dělám, co chtějí.
Poslechnout je to jediné rozumné.

Auf gets! Raus!

Kam nás vedete?

Neodpovídají.

Na jak dlouho?

Nic neříkají.

Kdy se vrátíme?

Ukazují na mne a křičí.

Auf gets! Raus!

Balím kufr, tak jako když jedeme na dovolenou.
Beru ten malý, na krátké cesty,
tentokrát však se vším důležitým.

Dvě sukně,
jedny černé šaty, nikdy nevíš.

Dva svetry,
tři košile,
pyžamo,
spodní prádlo,
lodičky.

V růžové kabelce: parfém, kartáček na zuby, pasta, krém, kleštičky na nehty, mýdlo, černá tužka.

A moje rouge coty.

Beru své oblíbené fotografie:

Ta, kde jsme celá rodina slavili poslední Pesach, tady se táta směje.

Fotku, kdy jsem poprvé vystoupila na jevišti.

Dokumenty, pas,

receptář po babičce, Tóru a svíci.

Ještě tam je místo.

Maces a nějaké rozinky.

Davidova hvězda...

Žlutá se mi nikdy nelíbila.

Tluče mi srdce
jako kanárkovi.

Vyjdu z pokoje, aniž bych se ohlédla zpět.

2. EXTERIÉR (shromaždiště)

Je zima,
příliš velká zima.
Začíná sněžit?
Ne... to jsou kroupy.
Led mi buší do tváře.
Čekáme – na co? Zavírám oči.
Znovu je otevírám, ale nic není vidět, všude jen mlha.
Cítím neklid naší skupiny.

Na co čekáme?
Za týden máme premiéru *Dybuku*.
Už za týden. (*Pauza*)
Budeme mít premiéru?
Je to už šest měsíců, co jsem nebyla na jevišti.
Zakázali nám dělat divadlo.
Proč?

Bude to poprvé, co budu hrát v jidiš.
Dybuk od Shaloma Anského je úžasný.
Musím jim dát vědět, že... (*Pauza*)
Budu hrát?
Proč nás odvedli?
Už není vůbec žádné světlo.

Důstojník do mě vrazí, bezdůvodně, jen proto, že může.
Nikdo nemluví.
Některé děti pláčou.
Vojáci na nás míří.
Všechno by to mohlo skončit už teď.